CIRIO

Regulatory Outlook Q4 2026

Finansiell reglering i Sverige och EU – nuläget och kommande tolv månader

Vår verksamhet inom finansiell reglering

Cirio rådger finansiella företag såsom banker, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, konsumentkreditgivare, värdepappersbolag, fondförvaltare, försäkringsföretag, leverantörer av kryptotillgångstjänster och fintechbolag i alla frågor om finansiell reglering.

Vi hjälper våra klienter att få och behålla tillstånd och att utforma produkter och affärsmodeller som uppfyller regelverken. Vi företräder dem också i dialoger och processer med Finansinspektionen (FI) och andra myndigheter.

Vårt arbete omfattar bland annat biträde med:

- Tillståndsansökningar och förvärv av kvalificerade innehav
- Åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism (AML/CFT)
- Konsumentkrediter, krav på kreditprövning och konsumentskydd
- Betalningar, e-pengar och open banking
- Digital operativ motståndskraft (DORA), outsourcing och IKT
- Kryptotillgångar (MiCA)
- Fonder och kapitalförvaltning
- Tillsynsärenden, sanktioner och åtgärdande av brister

Om Regulatory Outlook

Regulatory Outlook är Cirios kvartalsvisa uppdatering om finansiell reglering. Regulatory Outlook ger en överblick över utvalda aktuella och kommande förändringar inom finansiell reglering i Sverige och EU. I detta nummer ligger fokus på penningtvätt, konsumentkrediter, betalningar och AI, med tonvikt på praktiska konsekvenser och förberedelser för berörda företag.

Publikationen riktar sig till styrelser, ledningar och funktioner inom juridik, regelefterlevnad och risk. Urvalet är tematiskt och utgör inte en fullständig kartläggning av samtliga regeländringar. Översikten omfattar både beslutade regler och pågående lagstiftningsinitiativ och speglar läget per den 1 november 2026.

Publikationen är allmän information och ersätter inte juridisk rådgivning i enskilda fall. Huruvida och på vilket sätt reglerna är tillämpliga beror på varje företags specifika omständigheter.

Cirio erbjuder juridisk rådgivning och vi anordnar regelbundet utbildningar och workshops för styrelser, ledningar och regelefterlevnadsfunktioner om de ämnen som behandlas i denna publikation.

Välkommen att kontakta oss!

Författare

Olle Asplund är partner och ansvarig för Cirios verksamhet inom finansiell reglering. Han ger råd till klienter inom hela finanssektorn i regleringsfrågor, bland annat tillstånd, bankrätt, konsumentkrediter, betalningar och open banking samt åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och hjälper klienterna att navigera i komplexa och föränderliga regelverk. Publikationen har tagits fram av Olle Asplund som huvudförfattare men med ovärderligt stöd från Cirios team för finansiell reglering samt marknadsavdelning.

Kort om läget inom finansiell reglering

Förberedelser inför nya regelverk och fokus på tillsyn

Efter flera år av intensiv EU-lagstiftning ligger fokus nu på att förbereda verksamheten och följa de nya reglerna i praktiken. Många av de stora regelverken från tiden efter 2020 har redan trätt i kraft. Förordningen om marknader för kryptotillgångar (MiCA) har tillämpats sedan december 2024, och förordningen om digital operativ motståndskraft (DORA) sedan januari 2025. Nästa stora steg är EU:s penningtvättspaket med den nya penningtvättsförordningen (AMLR) som börjar tillämpas den 10 juli 2027.

Tillsynen är fortsatt i fokus i Sverige. I sina tillsynsprioriteringar för 2026 skriver FI att myndigheten ska granska företagens styrning och riskhantering, kreditprövning och inkasso. FI ska också granska rapportering enligt DORA och stärka tillsynen av penningtvätt, finansiering av terrorism och bedrägerier, bland annat med hjälp av AI och avancerad dataanalys. Som exempel nämner FI hur banker hanterar krediter med hög risk. Liksom 2025 står penningtvätt, bedrägerier och konsumenternas krediter högt på listan.

FI:s sanktionsbeslut under året visar att brister kan bli kostsamma. Under 2026 har FI bland annat gett Ikano Bank och Norion Bank anmärkningar med sanktionsavgifter på 140 respektive 90 miljoner kronor. Ikanobeslutet avsåg brister i riskbedömningar och skärpta kundkännedomsåtgärder. Norionbeslutet avsåg bristande kontroll av verkliga huvudmäns PEP-status och brister i skärpta kundkännedomsåtgärder. Vidare har Alecta fått en varning och en sanktionsavgift på 50 miljoner kronor för brister i riskkontrollen vid investeringarna i Heimstaden Bostad, och FI har återkallat bolaget Get Betals tillstånd att tillhandahålla betaltjänster, eftersom bolaget lämnat oriktiga uppgifter i sin tillståndsansökan. Sanktionerna visar att FI är beredd att ingripa kraftfullt, och att penningtvätt och riskhantering fortfarande är viktiga områden där företagen många gånger brister.

Att ta med sig

Nya regler om konsumentkrediter, omedelbara betalningar i euro, penningtvätt och AI-system med hög risk börjar tillämpas under 2026 och 2027. Företag som ännu inte har påbörjat förberedelserna inför dessa nya regelverk bör göra det nu.

Finansiell reglering i förändring

Konkurrenskraft, nya regelverk och förenkling

EU driver två parallella spår. Det ena handlar om att stärka konkurrenskraften genom spar- och investeringsunionen (Savings and Investments Union), som ska koppla samman hushållens sparande med företagens behov av kapital. Det andra är ett uttalat förenklingsarbete där målsättningen är att lägga fram förenklingspaket för hela det finansiella regelverket, bland annat genom att nya eller ändrade krav som huvudregel bara ska börja gälla två gånger om året. Även den nya penningtvättsmyndigheten Amla har uppmanats se över och förenkla AML-regelverket. Samtidigt som detta förenklingsarbete pågår börjar flera stora regelverk att gälla med full kraft under 2027, såsom penningtvättsförordningen, reglerna om omedelbara betalningar i euro och reglerna om AI-system med hög risk, exempelvis när AI används för att bedöma privatpersoners kreditvärdighet.

Konsumentkrediter och AML-åtgärder

Den 20 november 2026 börjar den nya konsumentkreditlagen att gälla. De nya reglerna omfattar fler kredittyper, även räntefria krediter från tredje part, och skärper kraven på kreditprövning och kontroll av kundens ekonomi. En stor omställning under 2027 gäller penningtvätt. Från den 10 juli 2027 börjar penningtvättsförordningen att tillämpas. Värt att notera redan nu är att även fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar omfattas av AML-kraven från 2029.

Vad som mer väntar

EU:s reform av betaltjänstregelverket, PSD3 och PSR, är en större förändring att bevaka för framtiden. Reformen syftar till att stärka skyddet mot betalningsbedrägerier, förbättra förutsättningarna för tjänster som bygger på tillgång till betalkonton och skapa mer enhetliga regler inom EU. Den berör banker, betalningsföretag och e-pengainstitut och kan påverka både konkurrensen och företagens ansvar gentemot kunderna.

EU:s nya AML-regelverk

Gemensamma EU-regler och kompletterande svenska bestämmelser

AML-reformen bygger på tre nya rättsakter: penningtvättsförordningen AMLR, det sjätte penningtvättsdirektivet och Amla-förordningen. AMLR ska i huvudsak tillämpas från den 10 juli 2027 och innebär att centrala AML-skyldigheter regleras direkt på EU-nivå. Dagens svenska penningtvättslag föreslås ersättas av en ny lag som ska komplettera EU-reglerna och genomföra direktivet.

Tydligare ansvar för ledningen

AMLR ställer konkreta krav på ansvarsfördelning, resurser och interna kontroller. Riskbedömningar och interna riktlinjer ska förankras i ledningen, och ansvar ska utses både för regelefterlevnaden på ledningsnivå och för det dagliga arbetet. De interna reglerna ska även hantera riskerna för att riktade ekonomiska sanktioner kringgås.

10 000 euro blir ett tak för stora kontantbetalningar

Den som yrkesmässigt säljer varor eller tillhandahåller tjänster kommer som huvudregel inte att få ta emot eller göra kontantbetalningar över 10 000 euro, eller motsvarande belopp i annan valuta. Sammanhängande delbetalningar ska räknas ihop.

Taket gäller inte betalningar mellan privatpersoner som inte agerar yrkesmässigt. Betalningar och insättningar som sker i lokaler hos kreditinstitut, e-pengainstitut och betaltjänstleverantörer är också undantagna, men dessa aktörer ska rapportera sådana kontantbetalningar eller insättningar över gränsen till Finanspolisen.

Fler aktörer omfattas, fotbollen kommer senare

Med kontanttaket försvinner på EU-nivå dagens kategori ”varuhandlare som tar emot stora kontantbetalningar”. I stället omfattas vissa riskutsatta branscher oavsett betalningssätt, bland annat handel med ädla metaller, ädelstenar och vissa varor av högt värde. Sverige föreslår att kontanthandlare ändå ska fortsätta att omfattas om de tar emot kontantbetalningar på 55 000 kronor eller mer.

Vissa holdingbolag kommer också att omfattas av AMLR. Från den 10 juli 2029 tillkommer även fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar, med möjlighet till vissa riskbaserade undantag för klubbar. För klubbarna gäller reglerna transaktioner med investerare, sponsorer, fotbollsagenter eller andra mellanhänder samt spelarövergångar.

Ansvar och krav på kundkännedom

Ledningen får ett uttryckligt ansvar

AMLR skärper kraven på ledningens ansvar. Som huvudregel ska en person på högsta ledningsnivå utses till regelefterlevnadschef, och en regelefterlevnadsansvarig ska ansvara för det dagliga AML/CFT-arbetet. Funktionerna ska ha tillräckliga resurser och kan organiseras proportionerligt utifrån verksamhetens art, risk, komplexitet och storlek.

Regelefterlevnadschefen ska säkerställa att interna riktlinjer, rutiner och kontroller motsvarar verksamhetens riskexponering och genomförs. Den verksamhetsomfattande riskbedömningen ska tas fram av den regelefterlevnadsansvariga och godkännas av ledningen. Innan nya produkter, tjänster, distributionskanaler eller tekniker introduceras, eller verksamheten riktas till nya kundsegment eller geografiska områden, ska riskerna bedömas och åtgärder vidtas för att hantera dem.

Mer detaljerade krav på kundkännedom

AMLR preciserar vilka uppgifter företagen ska inhämta om kunder och verkliga huvudmän, bland annat medborgarskap, födelseort och födelsedatum. Kundinformationen ska hållas uppdaterad och ses över senast årligen för kunder med högre risk som omfattas av skärpta åtgärder och senast vart femte år för övriga kunder, samt när relevanta omständigheter förändras.

Sanktionskontroller ingår uttryckligen i kravet på kundkännedom, och uppgifter om verkliga huvudmän måste kontrolleras mot det centrala registret som ett komplement till företagets övriga kontroller.

Bolagsverkets kontroll av verklig huvudman skärps

För svensk del har föreslagits att Bolagsverket får ett tydligare ansvar för att kontrollera uppgifterna i registret över verkliga huvudmän, både när de anmäls och därefter löpande. Myndigheten föreslås kunna kräva uppgifter och dokument från företag, ägare och verkliga huvudmän vid vite samt vid behov genomföra platsundersökningar. Företagen har kvar ansvaret för att uppgifterna är korrekta men myndighetskontrollen skärps således.

Penningtvätt – sanktioner, register och Amla

Sanktionsavgifter
AMLD6 ställer krav på höga tak för nationella sanktionsavgifter. För kredit- och finansinstitut ska taket kunna vara minst det högsta av 10 miljoner euro och 10 procent av årsomsättningen för juridiska personer, respektive minst 5 miljoner euro för fysiska personer. För övriga ansvariga enheter ska taket som huvudregel vara minst det högsta av 1 miljon euro och dubbla vinsten från överträdelsen.

Personligt sanktionsansvar för ledningen kvarstår
Ledningspersoner kan bli föremål för sanktionsavgift eller tillfälligt ledningsförbud. Det personliga ansvaret är dock inte nytt. Det svenska förslaget behåller möjligheten till sanktionsavgift och förbud att inneha ledningsfunktioner. Det krävs även fortsättningsvis en allvarlig, upprepad eller systematisk överträdelse som personen har orsakat uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

Register och befogenheter byggs ut
Bolagsverket föreslås få större ansvar för registret över verkliga huvudmän. Ett nytt register föreslås omfatta uppgifter om konton, värdefack och virtuella IBAN samt spelkonton hos berörda spellicenshavare.

Finanspolisen får fler verktyg
Finanspolisen föreslås under vissa förutsättningar få lämna relevant riskinformation till företag trots sekretess, instruera om övervakning och återrapportering samt tillfälligt stoppa transaktioner eller begränsa användningen av konton och affärsförbindelser. Även kryptotillgångskonton omfattas.

Den svenska samverkansformen, där information ska kunna delas av myndigheter, föreslås dock fortsatt vara öppen endast för kreditinstitut på företagssidan. Samverkan ska ske mellan myndigheter och ett kreditinstitut åt gången och innebär under vissa förutsättningar en skyldighet att dela uppgifter trots sekretess eller tystnadsplikt.

Artikel 75 öppnar för informationsdelning mellan företag
AMLR gör det möjligt för företag som omfattas av regelverket att bilda partnerskap för att dela kunduppgifter, transaktionsinformation och uppgifter om misstankar. Partnerskapen kan vara gränsöverskridande och även omfatta behöriga myndigheter. Möjligheten är inte begränsad till kreditinstitut. Informationsdelningen måste vara absolut nödvändig för kundkännedom eller misstankerapportering och omfattas av särskilda dataskyddskrav. FI ska kontrollera partnerskapet innan verksamheten startar.

Amla flyttar tillsynen närmare EU-nivån
Amla har säte i Frankfurt am Main. Amla-förordningen tillämpas i huvudsak sedan den 1 juli 2025. Amlas roll är bredare än att utöva direkt tillsyn över utvalda företag. Myndigheten ska också ta fram förslag till tekniska standarder, utfärda riktlinjer och verka för en mer enhetlig penningtvättstillsyn inom EU. Det innebär att även företag som fortsatt står under FI:s eller andra svenska tillsynsorgans tillsyn behöver följa Amlas regelarbete och vägledning.

Direkt tillsyn börjar 2028
Under 2026 pågår förberedelserna för Amlas direkta tillsyn. Direkt tillsyn innebär att Amla tar över ansvaret för penningtvättstillsynen över de utvalda företagen från de nationella tillsynsmyndigheterna, exempelvis FI. Amla kan då granska verksamheten, kräva åtgärder och besluta om sanktioner.

I det första urvalet 2027 ska upp till 40 kreditinstitut, finansiella institut eller koncerner väljas ut. Urvalet riktas mot aktörer med verksamhet i minst sex medlemsstater, inklusive hemlandet, och hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism även efter att interna kontroller har beaktats. Enligt Amlas tidsplan samlas slutliga urvalsdata in i början av 2027. Urvalet genomförs under andra halvåret och ska meddelas senast vid årets slut. Den direkta tillsynen börjar 2028.

Att ta med sig
Det räcker inte att skriva om interna riktlinjer. Inför den 10 juli 2027 behöver företagen också anpassa sina kundkontroller, system och arbetssätt. Ledningen behöver säkerställa att det är tydligt vem som ansvarar för vad och att det finns resurser att genomföra förändringarna.

Konsumentkrediter – nya regler från 20 november 2026

Ett starkare konsumentskydd

Den nya konsumentkreditlagen börjar gälla den 20 november 2026 och genomför CCD2 i svensk rätt. Sverige behåller ett brett tillämpningsområde utan generella beloppsgränser, men fler kredittyper omfattas av fler skyddsregler. För redan ingångna kreditavtal gäller som huvudregel den tidigare lagen. Vissa nya bestämmelser gäller dock även äldre avtal med obestämd löptid, såsom kreditkortskrediter.

Räntefri kredit blir en kärnfråga

Räntefria krediter från tredje part, exempelvis ”köp nu, betala senare” och fakturabetalning genom en extern kreditgivare, omfattas av skärpta krav på bland annat kreditprövning och information. Även kort med uppskjuten debitering omfattas av den nya regleringen.

Kreditprövningen ska kunna förklaras

Kreditprövningen ska vara grundlig, göras i konsumentens intresse och bygga på kontrollerade uppgifter om inkomster, utgifter och skulder samt andra relevanta ekonomiska förhållanden. Känsliga personuppgifter och information från sociala medier får inte användas som underlag.

När prövningen innefattar automatiserad behandling får konsumenten begära mänsklig granskning och en förklaring av bedömningen. Konsumenten ska informeras om dessa rättigheter.

Om krediten avslås ska konsumenten snarast få veta varför. Om avslaget beror på uppgifter från en extern databas ska även uppgifterna och den använda databasen anges.

Stöd vid betalningssvårigheter

Kreditgivaren ska ha rutiner för att tidigt upptäcka betalningssvårigheter och informera konsumenten om möjligheten till stöd. Vid betalningsdröjsmål ska kreditgivaren, när det är lämpligt, erbjuda ändringar av kreditavtalet som alternativ till verkställighetsåtgärder, med hänsyn till konsumentens situation och återbetalningsförmåga.

Marknadsföringen får inte normalisera överskuldsättning

Marknadsföringen ska vara måttfull. Den får inte skapa oriktiga förväntningar om kreditens tillgänglighet eller kostnader, antyda att skulder och betalningsförsummelser saknar betydelse för kreditprövningen eller framställa kredit som en ersättning för sparande eller en väg till bättre ekonomi och högre levnadsstandard.

Konsumentkrediter – tillstånd och styrning

Fler företag i handeln kommer under tillsyn

Från den 20 november 2026 omfattas företag som lämnar eller förmedlar konsumentkrediter vid sidan av sin huvudsakliga verksamhet av verksamhetskrav och tillsyn. Dessa kallas subsidiära kreditgivare och kreditförmedlare. Det kan exempelvis vara en butik som själv låter kunden ”betala senare” eller som mot ersättning förmedlar finansiering från en bank eller ett finansbolag.

Säljarens egna fakturakrediter omfattas dock inte av dessa regler om tillstånd och tillsyn om de uppfyller villkoren för särskilda fakturakrediter. Krediten ska då som huvudregel vara utan kreditkostnader och betalas inom 50 dagar från leveransen. För distansavtal som ingås online med en säljare som inte är ett mindre företag gäller i stället högst 14 dagar från leveransen. I dessa fall får fordran inte heller säljas under kreditens löptid.

För verksamhet som omfattas införs ett särskilt tillstånd från FI. Tillståndet gäller företag som lämnar eller förmedlar krediter som ett komplement till sin huvudsakliga verksamhet. Det ska inte förväxlas med kravet på bank- eller finansieringsrörelsetillstånd som i stället är utgångspunkten för företag vars verksamhet har till ändamål att lämna eller förmedla konsumentkrediter.

Mindre företag kan dock stå under Konsumentverkets tillsyn utan FI-tillstånd när de förmedlar krediter i samband med försäljning eller själva erbjuder ränte- och avgiftsfri kredit för sina egna varor eller tjänster. Vid egen kreditgivning får endast tillåtna avgifter vid sen betalning tillkomma. I övriga fall krävs som huvudregel det särskilda FI-tillståndet.

Befintliga subsidiära kreditgivare och kreditförmedlare som blir tillståndspliktiga ska ansöka hos FI senast den 20 november 2027. Om ansökan lämnas in i tid får verksamheten fortsätta tills ansökan har prövats slutligt. Nya tillståndspliktiga verksamheter måste ha tillstånd innan de påbörjas.

Styrelsen måste äga kreditstyrningen

För företag under Finansinspektionens tillsyn krävs skriftliga, styrelsebeslutade regler om bland annat kreditgivning, kreditförmedling, produktutformning, ersättning, klagomålshantering och personalens kompetens. Reglerna ska utvärderas regelbundet, minst vartannat år, och uppdateras vid behov.

Ersättningen får inte påverkas av kreditvolymerna

Rörlig ersättning till personal får inte påverkas av antalet eller andelen beviljade eller förmedlade krediter, eller av kreditbeloppens storlek. Förbudet gäller personalens ersättning, inte ersättningen mellan kreditgivare och kreditförmedlare. Även sådana ersättningar måste dock utformas så att konsumentens rättigheter och intressen inte åsidosätts.

Kreditgivarens ansvar fortsätter efter kreditbeslutet

Kreditgivare ska ha rutiner för att bevaka och följa upp beviljade konsumentkrediter. Det handlar inte bara om att följa om betalningarna kommer in, utan också om att tidigt upptäcka ekonomiska svårigheter. Återkommande sena betalningar eller långvariga betalningsanstånd kan vara tecken på problem, men kreditgivaren kan behöva agera även innan en betalning har förfallit. När betalningssvårigheter upptäcks ska konsumenten få information om budget- och skuldrådgivning. Vid betalningsdröjsmål ska kreditgivaren, när det är lämpligt, erbjuda exempelvis betalningsanstånd eller räntesänkning som alternativ till verkställighetsåtgärder.

Utbildning och kompetenskrav

Berörd personal ska utbildas och genomgå kunskapstest med godkänt resultat. Kunskapskraven ska anpassas till befattningen och omfattar, när det är relevant, hur automatiserad kreditprövning granskas och förklaras för konsumenten.

Omsorgsplikten konkretiseras

FI:s nya allmänna råd betonar riskerna med långa återbetalningstider och låga månadsbetalningar i förhållande till kreditbeloppet. Kreditgivaren bör bedöma om en kredit är i konsumentens intresse och avråda när krediten är ofördelaktig. Brister och avvikelser i underlaget för kreditprövningen bör följas upp, och ett kreditbelopp bör inte höjas utan att konsumenten har ansökt om det.

Att ta med sig

Företag i handeln behöver kartlägga vilka krediter och förmedlingsupplägg som omfattas och bedöma tillståndsbehovet. Alla kreditgivare bör se över kreditprövning, kundinformation, interna regler, ersättningssystem, dokumentation och personalens kompetens.

Betalningar – omedelbara eurobetalningar når Sverige

Euroöverföringar på tio sekunder

Under 2027 blir omedelbara euroöverföringar obligatoriska för betaltjänstleverantörer etablerade i Sverige som erbjuder vanliga konto-till-kontoöverföringar i euro. Kravet gäller inte bara banker utan även betalningsinstitut och e-pengainstitut som erbjuder sådana överföringar. Huvudfristerna är den 9 januari 2027 för mottagning och den 9 juli 2027 för sändning. Betalningsinstitut och e-pengainstitut har en senare mottagningsfrist, den 9 april 2027, men samma sändningsfrist.

Pengarna ska vara tillgängliga på mottagarens betalkonto inom tio sekunder från det att betalningsordern anses mottagen av betalarens betaltjänstleverantör. Tjänsten ska fungera dygnet runt, alla kalenderdagar.

Snabbare betalningar utan högre avgift

Från den 9 januari 2027 får leverantörer etablerade i Sverige inte ta ut högre avgifter för omedelbara euroöverföringar än för motsvarande vanliga euroöverföringar.

Högre krav på betaltjänstleverantörerna

För leverantörerna innebär reglerna krav på betalningshantering även kvällar, nätter och helger. Betalarens leverantör ska omedelbart kontrollera betalningsförutsättningarna och tillgängliga medel samt skicka överföringen vidare. Mottagarens leverantör ska inom tio sekunder göra pengarna tillgängliga och bekräfta genomförandet.

PSD3 och PSR – EU:s nya regelverk för betalningar

Mer enhetliga regler för betalmarknaden

Det nuvarande andra betaltjänstdirektivet (PSD2) föreslås ersättas med två rättsakter. PSR samlar reglerna om hur betaltjänster ska tillhandahållas och om kundernas och leverantörernas rättigheter och skyldigheter i en direkt tillämplig EU-förordning. PSD3 reglerar främst tillstånd och tillsyn. Syftet är att minska skillnaderna mellan medlemsstaterna och skapa mer likvärdiga villkor för gränsöverskridande verksamhet.

Bedrägeririsken förändras

PSR föreslår att både betalarens och mottagarens betaltjänstleverantör ska övervaka transaktioner för att förebygga och upptäcka bedrägerier. Kontrollerna ska göras innan betalningen genomförs respektive innan pengarna görs tillgängliga för mottagaren.

Om betalarens leverantör inte kan visa att båda leverantörerna har utfört övervakningen ska transaktionsbeloppet återbetalas, utom när betalaren själv har handlat bedrägligt.

Konsumenter föreslås också få rätt till full återbetalning vid vissa bedrägerier där någon utger sig för att vara konsumentens betaltjänstleverantör och använder kommunikationskanaler som framstår som leverantörens. Skyddet gäller även när konsumenten själv har godkänt betalningen efter att ha blivit vilseledd. Konsumenten måste utan onödigt dröjsmål efter upptäckten underrätta leverantören och polisanmäla bedrägeriet. Rätten gäller inte om konsumenten har handlat bedrägligt eller varit grovt oaktsam. Det är leverantören som ska bevisa detta.

PSD3 och PSR – EU:s nya regelverk för betalningar

Bättre förutsättningar för konkurrens

PSR föreslås stärka betalningsinstitutens tillgång till betalkonton hos banker och till betalsystem. Tillträdesvillkoren ska vara objektiva, proportionerliga och icke-diskriminerande. Banker ska bara få neka eller avsluta sådana betalkonton på angivna grunder. Besluten ska motiveras och kunna prövas av en behörig myndighet. Syftet är att förbättra konkurrensvillkoren genom att minska omotiverade hinder för tillgång till nödvändig betalningsinfrastruktur.

Öppna banktjänster

PSR föreslås precisera kraven på öppna banktjänster, där kunden använder en annan leverantör för kontoinformation eller betalningsinitiering. De särskilda gränssnitten för dessa tjänster ska ha minst samma tillgänglighet och prestanda som de gränssnitt kunden använder för att direkt nå sitt betalkonto. Hinder som extra autentiseringssteg eller fler krav på stark kundautentisering än vid motsvarande direkt användning ska förbjudas.

Tydligare information vid valutaväxling

PSR föreslås göra kostnaderna för valutaomräkning tydligare. Vid överföringar ska uppskattade växlingskostnader redovisas före betalningen, både som belopp och som procentuellt påslag på en marknadsbaserad referenskurs.

Kundautentisering utan smartphones

PSR föreslås kräva att betaltjänstleverantörer erbjuder flera sätt att genomföra stark kundautentisering, SCA. Alla kunder ska ha tillgång till minst ett kostnadsfritt autentiseringssätt som är anpassat till deras situation. Det gäller även personer med funktionsnedsättning, äldre, personer med begränsade digitala färdigheter och personer utan tillgång till digitala kanaler eller betalningsinstrument. Kunderna ska informeras om alternativen och få stöd om de begär eller behöver hjälp.

Autentiseringen (SCA) ska som huvudregel inte vara beroende av att kunden har en smartphone eller annan smart enhet. Undantag föreslås för kunder som har avtalat om att tjänsterna ska tillhandahållas uteslutande genom mobilappar på en sådan enhet.

Att ta med sig

För betaltjänstleverantörer som redan erbjuder vanliga konto-till-kontoöverföringar i euro: säkerställ att ni kan ta emot och sända omedelbara euroöverföringar inom de tidsfrister som gäller under 2027.

Alla betaltjänstleverantörer bör under 2027 analysera hur PSD3 och PSR påverkar verksamheten, med fokus på bedrägeriskydd, kundvillkor, kundinformation, dataåtkomst, autentisering och kundstöd. De exakta tillämpningsdatumen beror på den fortsatta lagstiftningsprocessen.

AI i finanssektorn – krav, möjligheter och ansvar

EU:s AI-förordning

EU:s AI-förordning trädde i kraft redan den 1 augusti 2024 och reglerar utveckling, tillhandahållande och användning av AI utifrån riskerna för bland annat säkerhet och grundläggande rättigheter. Den förbjuder vissa användningsområden, ställer särskilda krav på högrisksystem och innehåller regler om transparens. Förordningen tillämpas dock stegvis. Flera bestämmelser gäller redan, medan de centrala högriskkraven börjar tillämpas den 2 december 2027 för bland annat kreditprövning och rekrytering. För vissa produktrelaterade högrisksystem gäller i stället den 2 augusti 2028.

Vad innebär högrisk inom AI?

AI-förordningen pekar ut användningsområden som klassificeras som högrisk. För finansiella företag är det bland annat system som:

- bedömer privatpersoners kreditvärdighet eller fastställer deras kreditbetyg,
- bedömer risk och prissätter liv- eller sjukförsäkring för privatpersoner,
- analyserar och filtrerar jobbansökningar eller utvärderar kandidater,
- används för beslut om befordran eller uppsägning, eller för att övervaka och utvärdera anställdas prestationer och beteende.

Det är alltså inte all AI inom ett finansiellt företag som är högrisk. Klassificeringen beror på systemets avsedda användning och funktion. En AI-baserad kunddialog blir exempelvis inte högrisk enbart för att den används av en bank.

Högrisk innebär inte att användningen är förbjuden, utan medför att särskilda krav gäller, bland annat på riskhantering, datakvalitet, dokumentation, mänsklig kontroll och cybersäkerhet.

Högriskkraven senareläggs

De centrala högriskkraven börjar tillämpas den 2 december 2027 för AI inom bland annat kreditprövning av privatpersoner, riskbedömning och prissättning av liv- och sjukförsäkring samt rekrytering och vissa personalbeslut, exempelvis om befordran eller uppsägning. För vissa produktrelaterade högrisksystem, där AI exempelvis fungerar som en säkerhetskomponent i en reglerad produkt, gäller i stället den 2 augusti 2028. Uppskovet innebär däremot ingen generell paus. Bland annat regler om förbjuden AI-användning, AI-kunnighet och information vid direkt interaktion med AI gäller redan.

AI inom kreditprövning

För finansiella verksamheter är AI för att bedöma fysiska personers kreditvärdighet eller fastställa kreditbetyg särskilt relevant. Även AI för riskbedömning och prissättning av liv- och sjukförsäkring samt för rekrytering och vissa personalbeslut bedöms få stor betydelse.

AI som används för att upptäcka ekonomiska bedrägerier är undantagen från just kategorin kreditvärdighetsbedömning. Vissa begränsade eller förberedande funktioner kan också falla utanför högriskklassificeringen, om systemet inte utgör en betydande risk för säkerhet eller grundläggande rättigheter och exempelvis inte materiellt påverkar beslutets resultat. System inom de särskilt reglerade högriskområdena, exempelvis kreditvärdighetsbedömning och rekrytering, ska dock alltid betraktas som högrisk om de profilerar fysiska personer.

Konsekvensbedömning före användning

Innan ett högrisksystem för kreditvärdighetsbedömning eller riskbedömning och prissättning av liv- och sjukförsäkring används första gången ska företaget bedöma hur användningen kan påverka fysiska personers grundläggande rättigheter. Resultaten ska meddelas den behöriga marknadskontrollmyndigheten. För finansiella företag har FI denna roll när AI-användningen har ett direkt samband med de finansiella tjänsterna. Relevanta delar av en befintlig konsekvensbedömning enligt GDPR får återanvändas, men ersätter inte automatiskt hela bedömningen.

Ansvar får inte överlåtas till AI

AI kan bidra till bättre produkter, effektivare processer och starkare skydd mot bedrägerier och penningtvätt. FI framhåller samtidigt att ansvar inte kan delegeras till AI. Myndigheten har betonat behovet av riskbedömning, testning före införandet och löpande uppföljning. Även ledning och kontrollfunktioner behöver kunskap för att förstå och granska riskerna med AI.

Kunden ska veta när den möter AI

AI-system som är avsedda att interagera direkt med människor ska utformas så att personen informeras om att det är AI, om detta inte är uppenbart. Informationen ska lämnas senast vid den första interaktionen. Kravet gäller sedan den 2 augusti 2026 och omfattar exempelvis AI-baserad kunddialog.

AI i finanssektorn – krav, möjligheter och ansvar

Avancerad AI förändrar cyberhotbilden

Avancerade AI-modeller kan användas för att identifiera sårbarheter och automatisera cyberangrepp. FI och Europeiska systemrisknämnden, ESRB, varnar för snabbare, mer omfattande och mer sofistikerade attacker, med risker för både enskilda företag och det finansiella systemet.

FI har inlett en fördjupad analys av hur finansiella företag hanterar dessa hot, bland annat genom platsbesök. Myndigheten pekar på de befintliga skyldigheterna enligt DORA. FI och Riksbanken uppmanar företagen att prioritera riskerna och stärka sin operativa motståndskraft. Översynen bör därför omfatta både riskerna i den egna AI-användningen och hur AI kan användas för angrepp mot verksamheten.

AI-kunnighet

Leverantörer och organisationer som använder AI ska vidta åtgärder för att främja personalens AI-kunnighet. Någon viss kunskapsnivå hos varje individ behöver inte garanteras, men åtgärderna ska anpassas till personalens förutsättningar och användningens sammanhang.

Att ta med sig

Säkerställ att dagens krav på AI-kunnighet, transparens och riskhantering följs. Inventera AI-användningen redan nu och klargör både vem som ansvarar internt och vilken roll företaget har i förhållande till AI-leverantören. Prioritera system för kreditvärdighetsbedömning, liv- och sjukförsäkring samt rekrytering och personalbeslut. Bedöm vilka system som omfattas av kommande högriskkrav och vilka övergångsregler som gäller. Använd 2027 till att slutföra nödvändiga förberedelser, inklusive dokumentation, mänsklig kontroll och konsekvensbedömningar. Säkerställ att ledning och kontrollfunktioner har kompetens att förstå och granska riskerna.

Relevanta datum – november 2026 till och med december 2027

20 november 2026 – Konsumentkrediter
Den nya konsumentkreditlagen träder i kraft och de nya verksamhetskraven börjar gälla. Övergångsregler finns för äldre kreditavtal och befintliga verksamheter.

9 januari 2027 – Omedelbara eurobetalningar
Huvudfrist för mottagning. Från detta datum får omedelbara euroöverföringar inte kosta mer än motsvarande vanliga euroöverföringar hos samma leverantör.

9 april 2027 – Omedelbara eurobetalningar
Mottagningsfrist för berörda betaltjänstleverantörer.

Senast 1 juli 2027 – Amla
Urvalet av enheter för direkt tillsyn ska börja. Den direkta tillsynen inleds 2028.

9 juli 2027 – Omedelbara eurobetalningar
Sändningsfristen inträffar för berörda betaltjänstleverantörer.

10 juli 2027 – Penningtvätt
AMLR börjar i huvudsak tillämpas och AMLD6:s huvudsakliga genomförandefrist infaller.

20 november 2027 – Tillstånd för subsidiär kreditverksamhet
Sista ansökningsdag för befintliga subsidiära kreditgivare och kreditförmedlare som omfattas av övergångsregeln. En ansökan som lämnas in i tid medger fortsatt verksamhet tills ansökan har prövats slutligt.

2 december 2027 – Högrisk-AI
De centrala högriskkraven börjar tillämpas på bland annat AI för bedömning av fysiska personers kreditvärdighet, riskbedömning och prissättning av liv- och sjukförsäkring samt rekrytering och vissa personalbeslut.

Kontakt

Har du frågor, kommentarer eller förslag på områden att belysa i kommande utgåvor av Regulatory Outlook? Hör gärna av dig till oss.

Olle Asplund
Partner | Head of Financial Regulation

olle.asplund@cirio.se
+46 70 722 74 55

Meg Lippincott
Legal Counsel

meg.lippincott@cirio.se
+46 76 617 08 44

Rikard Kåresen
Managing Associate

rikard.karesen@cirio.se
+46 76 617 09 57

Martin Näslund
Senior Associate

martin.naslund@cirio.se
+46 76 617 08 42

Linn Carlberg
Associate

linn.carlberg@cirio.se
+46 73 860 27 03

Miranda Fåhraeus
Junior Associate

miranda.fahraeus@cirio.se
+46 73 860 27 70

CIRIO

Cirio Advokatbyrå, Box 3294, SE-103 65 Stockholm
+46 8 527 91 600 | www.cirio.se